

นโยบายข้าวยิ่งลักษณ์ขัดขวางการทุจริตในท้องถิ่น

written by กองบรรณาธิการ | ตุลาคม 12, 2011

ขอนแก่น – รัฐบาลพรรคเพื่อไทยเริ่มใช้นโยบายจำหน่ายข้าวเมื่อวันพฤหัสบดีนี้ใน 31 จังหวัด ผู้เชี่ยวชาญเกรงว่านโยบายใหม่นี้จะให้ผลประโยชน์เพียงเล็กน้อยต่อเกษตรกรที่มีผืนนาอันน้อยแต่จะก่อให้เกิดการติดสินบนและการทุจริตมากยิ่งขึ้นท่ามกลางเจ้าของโรงสีและนักการเมืองภายในประเทศ อย่างไรก็ตามเกษตรกรหลายคนในชนบทของประเทศไทย ให้ความคิดเห็นว่าการนโยบายนี้ช่วยขัดขวางการทุจริตในระดับหมู่บ้าน

“นโยบายประกันราคาข้าวของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เป็นนโยบายที่สอนให้ชาวนาทุจริต” นายอุดม พันธุ์พระศรี เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเจ้าหอมมะลิและข้าวเหนียว ในบ้านยางหย่อง จังหวัดขอนแก่น กล่าว “บางทีผมก็ทำนา 5 ไร่ จากนาที่มีทั้งหมด 18 ไร่ และผมอาจจะสามารถลงจำนวนที่นาทั้งหมด 18 ไร่เพื่อขอประกันราคาข้าวก็ได้” นายอุดม กล่าวอย่างยิ้มแย้ม

ตอนนี้ เกษตรกรไม่เพียงแต่ตอบรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างแน่นอนเท่านั้น แต่ยังเชื่อด้วยว่านโยบายนี้ยังเอื้อต่อการประกอบธุรกิจเพราะจะเป็นรางวัลแก่เกษตรกรผู้ทำงานหนักและเปิดทางให้เกษตรกรที่ไม่มีที่นาอย่างเป็นทางการได้เก็บเกี่ยวผลประโยชน์เช่นกัน

นโยบายที่รัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ให้คำมั่นสัญญานี้ได้ชนะใจและได้รับคะแนนเสียงอย่างท่วมท้นในเขตเลือกตั้งชนบทเช่นเดียวกับสมัยของอดีตนายกรัฐมนตรี นายทักษิณ ชินวัตรผู้เป็นพี่ชาย และนายกรัฐมนตรี ยิ่งลักษณ์ ยังได้มีนโยบายเพิ่มราคาข้าวขึ้นเกือบ 50% โดยเสนอการจำหน่ายข้าวเปลือกหอมมะลิให้เกษตรกร ในราคา 20,000 บาท/ตัน และ 15,000 บาท/ตัน สำหรับข้าวเปลือกข้าวเหนียว

ภายใต้การนำของนายอภิสิทธิ์ เกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่นาสามารถลงทะเบียนกับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้ทันทีหลังการปลูกข้าว จากนั้นตัวแทนจาก ธกส. จะดำเนินการคำนวณผลผลิตที่คาดหวังจะได้รับและหลังจากนั้นจะจ่ายผลต่างระหว่างราคาประกาศเกณฑ์กลางอ้างอิงและราคาที่รัฐบาลรับประกันไว้ แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะอ้างว่ามีมาตรการการติดตามผลผลิตทางการเกษตรในที่นาอันน้อยอย่างสม่ำเสมอ แต่เกษตรกรบ้านยางหย่อง ก็ได้เล่าอย่างเปิดเผยถึงกลอุบายและการทุจริตในระดับหมู่บ้านที่เกิดขึ้นดื้อๆ

นางจงกลรัตน์ การรื่นศรีผู้จัดการ ธกส.สาขาขอนแก่น ยอมรับเกี่ยวกับแนวโน้มนี้ว่า “ภายใต้การนำตามนโยบายของคุณอภิสิทธิ์ บ่อยครั้งที่คนที่มาจำหน่ายไม่มีปริมาณข้าวมากเท่ากับจำนวนที่มาแจ้งไว้แต่ต้น” กล่าว ในการสัมภาษณ์

มีชาวบ้านหลายคนร้องเรียนว่าเจ้าของที่นาจะให้สินบน หรือขอร้องให้เพื่อนบ้านรับรองจำนวนข้าวที่พวกเขาอ้างว่า

ตนปลูก ด้วยการลงนามของพยานเช่นนี้ เจ้าของที่นาจึงสามารถลงเจ้าหน้าที่ตัวแทนของรัฐบาลและไม่ปลูกข้าวตามจำนวนที่นาที่แจ้งไป ไม่เอาใจใส่ดูแลข้าวที่ตนปลูก หรืออ้างว่าน้ำท่วมที่นาทั้งๆที่ตนไม่เคยปลูกข้าวในนาผืนนั้นเลย ในที่สุดเจ้าของที่นาที่ได้รับค่าเสียหายตามจำนวนที่นาที่ตนมี หากแต่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงที่พวกเขาได้ทำการปลูกเพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแต่อย่างใด

“ดิฉันคิดว่านโยบายของคุณอภิสิทธิ์เป็นนโยบายที่ดีเพราะว่ารัฐบาลได้เข้ามาช่วยเหลือพวกเราที่เป็นชาวนาโดยเฉพาะด้านการเงิน แต่มันเป็นผลเสียเมื่อผู้คนเริ่มหาผลประโยชน์จากนโยบายนี้” นางนงเยาว์ ฤทธาพรหม เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเหนียววัย 27 ปี กล่าว

ภายใต้การนำของพรรคเพื่อไทยกับนโยบายใหม่เรื่องการจำนำข้าว เกษตรกรจะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินกู้หลังจากพวกเขาได้ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเท่านั้น เช่นนี้แล้ว เกษตรกรเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าเจ้าของที่นาจะไม่สามารถโกหกเกี่ยวกับจำนวนข้าวที่พวกเขาได้ทำการปลูก

รศ.ดร. สมพร อิศวิลานนท์ จากสถาบันคลังสมองของชาติ แห่งประเทศไทย อธิบายจากการสัมภาษณ์ทางอีเมลล์ว่า เขามีความเป็นห่วงในเรื่องการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบายของนางสาวยิ่งลักษณ์มากกว่าของนายอภิสิทธิ์ “ภายใต้การนำของนายอภิสิทธิ์ อาจจะมีการทุจริตบ้างเล็กน้อยในการแจ้งจำนวนผืนนาที่เพาะปลูกจริง” รศ.ดร.สมพรเขียนมาในอีเมลล์“แต่ผมคิดว่ามันเป็นแค่ปัญหาเล็กๆ”

แต่ดร.สมพรจะเน้นไปที่ว่าเจ้าของโรงสีอาจปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตั้งไว้ไม่ครบถ้วน อย่างเช่น ตอนนี้มีสิ่งจูงใจในการแทนที่ข้าวคุณภาพดีด้วยข้าวคุณภาพต่ำ นอกจากนี้ เหล่านักการเมืองหลายคนที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลโรงสีบางแห่งก็ถูกสั่งให้บรรจุเป้าของจำนวนข้าวที่กำหนดไว้สมาชิกคณะกรรมการข้าวกล่าวว่าข้อกำหนดนี้ทำให้ความสัมพันธ์ของเจ้าของโรงสีกับนักการเมืองสามารถนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการทุจริต

อย่างไรก็ตาม เกษตรกรบ้านยางหย่องก็ไม่ได้กังวลเกี่ยวกับการทุจริตที่เกิดจากโรงสีมากนักแต่กังวลว่านโยบายนี้ จะมีการจ่ายค่าตอบแทนที่ยุติธรรมมากยิ่งขึ้นแก่สมาชิกในชุมชนหรือไม่

จากการเริ่มดำเนินการตามนโยบายจำนำข้าวของพรรคเพื่อไทย เกษตรกรบางคนก็มีความยินดีที่ได้เห็นการกลับมาของระบบสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ต้องเช่าที่นาจากเพื่อนบ้านที่มีฐานะดีกว่า [จากรายงานของธนาคารโลก](#)ในปี 2554 ประเทศไทยมีเกษตรกรที่ไม่มีที่นาเป็นของตนเองอย่างเป็นทางการประมาณ 14.4 ล้านคน เป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงมากของจำนวนชาวนา ภายใต้การนำของนายอภิสิทธิ์โดยใช้นโยบายประกันราคาข้าว เจ้าของนาสามารถเอาเปรียบชาวนาที่มาเช่าปลูกหลายล้านคนเพราะที่นาเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของนาไม่ใช่ของผู้เช่าซึ่งพวกเขาไม่สามารถขอรับผลต่างจากราคาเกณฑ์กลางกับราคาที่รัฐบาลตั้งไว้ได้ แต่ตอนนี้พวกเขามีความหวังว่าทุกอย่างจะดีขึ้นเนื่องจากผลผลิตจากการเพาะปลูกข้าวเป็นสิ่งสำคัญไม่ใช่ผืนนา

ตารางการเปรียบเทียบนโยบายข้าวของนายอภิสิทธิ์ และนางสาวยิ่งลักษณ์

นโยบายประกันราคาข้าวของนายอภิสิทธิ์		นโยบายการจำหน่ายข้าวของนางสาวยิ่งลักษณ์
กรอบควบคุมถึงเกษตรกรที่ทำนาเพื่อวิโลกส่วนตัวและเพื่อชาวผลผลิต	การกรอบควบคุม	กรอบควบคุมเพื่อผลผลิตที่ต้องการนำไปขาย
เกษตรกรแต่ละรายสามารถรับการประกันราคาได้สูงถึง 30 ตันต่อ ไร่ของข้าวในแต่ละฤดู	จัดจำกัด	ไม่มีการจำกัดปริมาณข้าวที่เกษตรกรจะนำมาใช้ในการจำหน่าย
จำนวนเงินผู้ให้เกษตรกรขึ้นอยู่กับจำนวนพื้นที่นาที่นา	หลักเกณฑ์	จำนวนเงินที่ให้เกษตรกรขึ้นอยู่กับจำนวนข้าวที่เกษตรกรนำมาขาย
ถ้ามีภัยน้ำท่วมเกษตรกรจะได้รับค่าชดเชยส่วนต่างจากสองส่วน อย่างแรกคือ เกษตรกรได้รับค่าชดเชย 2,000 บาทต่อไร่ของพื้นที่ที่นา อย่างที่สองคือได้รับค่าชดเชยต่างจากราคาเกณฑ์กลางตลาดและราคาที่รัฐบาลตั้งไว้ว่าจะช่วยเหลือ	การประกัน	ถ้ามีภัยน้ำท่วม เกษตรกรจะได้รับเงินชดเชยเป็นจำนวน 2,200 ต่อไร่ของพื้นที่ที่นา
ประกันราคาข้าว ในปี 2553/2554: ข้าวหอมมะลิ : 15,300 บาท/ตัน ข้าวปทุมธานี : 11,000 บาท/ตัน ข้าวเหนียวมลิต้น : 9,500 บาท/ตัน ข้าวขาว : 10,000 บาท/ตัน	ราคา	ราคาประกันกระทั่งถึง 29/2/2555 ข้าวหอมมะลิ : 20,000 บาท/ตัน ข้าวปทุมธานี : 16,000 บาท/ตัน ข้าวเหนียวมลิต้น : 15,000 บาท/ตัน ข้าวขาว : 15,000 บาท/ตัน

แหล่งที่มา: ธกส. เกษตรกรราย

หนึ่งจากบ้านหนองงูเหลือมกล่าวว่าในชุมชนของเธอนั้น ผู้ที่เป็นเจ้าของนามากกว่า 20 ไร่มีผู้เช่าผืนนาของพวกเขา “คนที่เช่าที่นาก็จะจ่ายค่าเช่าให้เจ้าของนาและพยายามขายผลผลิตข้าวของพวกเขา แต่ภายใต้การนำของนายอภิสิทธิ์ เมื่อเจ้าของที่นาได้รับค่าส่วนต่างแล้วก็จะไม่แบ่งส่วนนี้ให้กับผู้ที่เช่าที่นาของตนแต่อย่างใด

“ถ้าผู้คนที่ซื้อสัตย์ต่อกันตลอดเวลา นโยบายของนายอภิสิทธิ์ก็น่าจะได้ผล แต่เป็นเพราะคนเราไม่ซื้อสัตย์” นายสมใจ ฤทธาพรหมกล่าว เขาเช่าที่นาจำนวน 5 ไร่จากที่นาของเพื่อนบ้านในหมู่บ้านยางหย่อง นายสมใจได้เห็นการตกต่ำของรายได้เพื่อนเกษตรกรที่เช่าผืนนาปลูกข้าวเหมือนกันในสมัยของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เจ้าของที่นาที่มักมาก เลือกว่าจะไม่แบ่งค่าผลต่างที่ตนได้รับจากรัฐบาลให้กับผู้ที่เช่านาของตน

เนื่องจากนโยบายของพรรคเพื่อไทยได้เข้ามาแทนที่ นายสมใจและเพื่อนเกษตรกรเชื่อมั่นว่าเกษตรกรที่ไม่มีที่นาเป็นของตัวเองจะได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมมากกว่าที่เคยได้รับ โดยราคาข้าวได้เพิ่มขึ้นเกือบ 50% ในขณะนี้ คาดว่ารายได้ของเกษตรกรจะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

“มีหลายคนโง่กิน” เกษตรกรบ้านหนองงูเหลือมผู้ไม่ขอออกนาม กล่าวอย่างไม่พอใจ “แต่นโยบายของพรรคเพื่อไทยป้องกันไม่ให้เจ้าของที่นาแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนจากรัฐบาลและผู้ที่ทำนาในไร่นาของพวกเขา” เกษตรกรรายดังกล่าว กล่าวเพิ่มเติม

นโยบายการจำหน่ายข้าวของพรรคเพื่อไทยจะสิ้นสุดวาระในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2555